

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра ландшафтної архітектури та фітодизайну

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ННІ лісового і садово-паркового
господарства

Роман ВАСИЛИШИН
2024 р.

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри ландшафтної архітектури та
фітодизайну

Протокол №14 від 17.05.2024 р.

Завідувач кафедри

Олена КОЛЕСНІЧЕНКО

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП «Садово-паркове господарство»

Ірина СИДОРЕНКО

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Реконструкція і реставрація садово-паркових об'єктів

Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність 206 «Садово-паркове господарство»
Освітня програма «Садово-паркове господарство»
ННІ лісового і садово-паркового господарства

Розробник: доц., к.с.-г.н., доц. Багацька О.М.

Київ – 2024

Опис навчальної дисципліни Реконструкція та реставрація садово-паркових об'єктів

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь 20 Аграрні науки та продовольство		
Освітній ступінь	<i>Магістр</i>	
Спеціальність	206 – "Садово-паркове господарство"	
Освітня програма	<i>Садово-паркове господарство</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	<u>Нормативна</u>	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	6,0	
Кількість змістових модулів	2,0	
Курсовий проект	Комплексна оцінка території об'єкту ландшафтної архітектури та напрями її відновлення	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Курс (рік підготовки)	1	1
Семестр	1	1
Лекційні заняття	30 год.	2 год.
Практичні, семінарські заняття		
Лабораторні заняття	30 год.	8 год.
Самостійна робота	120 год.	110 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Реконструкція та реставрація садово-паркових об'єктів» є оволодіння теоретичними положеннями і набуття практичних навичок застосування методів відновлення реальних садово-паркових об'єктів різного функціонального призначення та часу створення.

В результаті вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **знати:**

- класифікацію садово-паркових об'єктів залежно від різних факторів;
- стилістичні особливості парків-пам'яток садово-паркового мистецтва різних часових періодів та функціонального призначення;
- методика передпроектного аналізу об'єкту, що підлягає відновленню;
- специфіку виконання проектних робіт з реконструкції, реставрації, консервації, адаптації, відтворення об'єктів садово-паркового мистецтва, залежно від офіційного статусу, часу створення функціонального призначення, ступеня збереженості та інших особливостей;

□ теоретичні основи консервації та відтворення зелених насаджень в процесі проведення відновлювальних робіт на об'єктах садово-паркового мистецтва.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **вміти**:

□ проводити аналіз архівних матеріалів для вивчення історії створення, формування та розвитку об'єкту садово-паркового мистецтва, що підлягає відновленню;

□ проводити культурно-історичну, ландшафтно-композиційну, естетичну та інші види оцінок стану території об'єкту садово-паркового мистецтва;

□ проводити комплексний аналіз загального стану території об'єкту садово-паркового мистецтва;

□ складати директивний план відновлення об'єкту садово-паркового мистецтва на основі передпроектного вивчення;

□ складати наукове обґрунтування необхідності проведення відновлення садово-паркового об'єкту;

□ використовувати знання з історії садово-паркового мистецтва при дослідженні парків-пам'яток садово-паркового мистецтва та розробці пропозицій щодо проведення реставраційних робіт;

□ застосовувати в натурі методи виконання робіт з реконструкції, реставрації, адаптації об'єктів садово-паркового мистецтва до сучасних містобудівельних, соціальних, екологічних та інших умов;

□ встановити стан та запропонувати методи консервації дерев-довгожителів.

В зв'язку з тим, що роботи з реставрації потребують специфічного підходу, в дисципліну включені теми, що не розбиралися в попередніх дисциплінах навчального плану та курсу “Ландшафтна архітектура”, а також включено вивчення спеціальної термінології.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні задачі й проблеми у сфері садово-паркового господарства та у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і здійснення інновацій за невизначених умов та вимог;

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2: Здатність діяти в нестандартних ситуаціях, нести соціальну і етичну відповідальність за прийняття рішення.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 2: Здатність проводити оцінку економічної ефективності та інноваційно-технологічних ризиків при впровадженні нових технологій при вирощуванні посадкового матеріалу.

СК 3: Здатність проектувати та реалізовувати заходи з інженерної

підготовки території, будівництва, благоустрою, озеленення і утримання об'єктів садово-паркового господарства, об'єктів культурної спадщини та девастрованих ландшафтів.

СК 8: Здатність проводити оцінку виробничих і невиробничих витрат на забезпечення якості, здійснювати технічний контроль, авторський нагляд за виробничою і проектною діяльністю в галузі садово-паркового господарства.

СК 10: Здатність здійснювати технічні розрахунки в проектах, техніко-економічне обґрунтування і функціонально-вартісний аналіз ефективності проєктованих заходів.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1: Обґрунтовувати технологічні процеси інженерної підготовки території, будівництва і утримання об'єктів садово-паркового господарства.

ПРН 7: Здійснювати ефективне управління об'єктами садово-паркового господарства, природними і культурними ландшафтами з урахуванням технологічних, правових, економічних, екологічних та інших аспектів.

ПРН 8: Організовувати роботу колективу виконавців проєктів.

ПРН 9: Презентувати результати виконаних досліджень в галузі садово-паркового господарства фахівцям і нефахівцям.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин														
	денна форма							заочна форма							
	ти жн і	усяо го	у тому числі					усяо-го	у тому числі						
			л	п	ла б	ін д	с.р.		л	п	ла б	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
Змістовий модуль I. Реконструкція ландшафтних об'єктів (історичний досвід, завдання та методи, передпроектне дослідження, основи реконструкції)															
Тема 1. Вступна лекція – завдання та методи відновлення ландшафтних об'єктів.	3 3	16	2		2		12		1			-		10	
Тема 2. Історичний досвід реконструкції ландшафтних об'єктів.	3 4- 3 5	18	2		4		12					1			10
Тема 3. Особливості вивчення та оцінки території парку-пам'ятки.	3 6- 3 7	18	4		2		12					1			10
Тема 4. Оцінка сучасного стану ландшафтного об'єкту.	3 8- 3 9	20	4		4		12					1			20
Тема 5. Основи реконструкції міських садів і парків.	4 0- 4 1	18	4		2		12					1			10
Разом за змістовим модулем I.		90	16		14		60	76	1		4			60	
Змістовий модуль II. Відновлення садово-паркових об'єктів (комплексна оцінка, напрями															

відновлення та адаптації)												
<i>Тема 6.</i> Особливості реконструкції насаджень на садово-паркових об'єктах.	42 - 44	26	6		4		16		1		1	20
<i>Тема 7.</i> Засоби вираження ідейного навантаження.	45 - 46	22	2		4		16				1	10
<i>Тема 8.</i> Особливості проведення консервації та реставрації паркових елементів.	47 - 48	22	4		4		14				1	10
<i>Тема 9.</i> Збереження та відновлення заповідних садово-паркових об'єктів.	49 - 50	20	2		4		14				1	10
Разом за змістовим модулем II.		90	14		16		60		1		4	50
Усього годин		180	30		30		120		2		8	110

3. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ретроспективний аналіз особливостей формування та розвитку садово-паркового об'єкта.	4
2	Підготовка робочого щоденника та підоснови інвентаризаційного плану для проведення натурного обстеження садово-паркового об'єкта та оформлення його результатів.	4
3	Проведення натурного обстеження та ландшафтної аналізу території дослідного об'єкта.	6
4	Аналіз засобів вираження ідейного навантаження та функціонального призначення парку.	6
5	Комплексна оцінка сучасного стану садово-паркового об'єкту та формування директивного плану відновлення.	10
	РАЗОМ	30

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Створення бланку паспорта об'єкта	20
2.	Аналіз екскурсійного відвідування історичного парку	40
3.	Виявлення композиційних особливостей паркового простору, аналіз засобів вираження ідейного навантаження та функціонального зонування ландшафтного об'єкту	60
Разом		120

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;

- модульні тести;
- захист практичних робіт;
- виконання і захист самостійних робіт.

6. Методи навчання

- словесний метод (лекція, співбесіда);
- практичний метод (практичні роботи);
- наочний метод (демонстрації);
- робота з навчальною літературою (тезування, анотування);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота.

7. Методи оцінювання.

В межах кожного модулю проводяться опитування у вигляді тестових завдань, які визначають рівень засвоєння студентами теоретичного і практичного матеріалу із вищезазначених тем. Результати власних досліджень і обробки літератури здобувачі вищої освіти презентують під час захисту практичних робіт.

По закінченню курсу здобувачі вищої освіти складають іспитовий тест, який засвідчує рівень індивідуальної їх підготовки із курсу «Паркознавство».

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс навчальної дисципліни – <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=206>.

2. Конспект лекцій та їх презентації.

3. Дудин Р. Б. Консервація, реставрація та реконструкція садово-паркових об'єктів / Р. Б. Дудин, Роговський С. В., Крупа Н. М. Львів : Видавництво «Новий Світ – 2000», 2021. 258 с.

4. Олексійченко Н. О. Методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт, самостійних завдань і курсового проектування з дисципліни «Реконструкція і реставрація садово-паркових об'єктів» [Текст] / Н. О. Олексійченко, О. М. Багацька, Н. В. Гатальська. – К. : вид-во НУБіП України, 2011. – 56 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Атаманюк Ю. А. Реконструкция городских зеленых насаждений / Ю. А. Атаманюк, Л. Л. Костюченко, Я. В. Остапенко. Київ : Будівельник, 1987. 240 с.

2. Атаманюк Ю. Л. Ландшафтная реконструкция насаждений общего пользования / Ю. Л. Атаманюк. Киев : ИПК, 1987. 110 с.

3. Бондарь Ю. А. Восстановление старинных ландшафтных парков / Ю. А. Бондарь, А. К. Салатич, Я. Л. Садовенко. Киев, 1974. 124 с.

4. Восстановление старинных ландшафтных парков [Текст] : методические рекомендации по проектированию / [под ред. О. И. Кульчицкой]. Киев : КиевНИИПГрадостр-ва, 1974. 84 с.

5. Жирнов А. Д. Искусство паркостроения / А. Д. Жирнов. Львов : Вища школа, 1987. 129 с.

6. Жирнов А. Д. Реставрація та реконструкція ландшафтних об'єктів : Програма та навчально-методичний посібник з обмірної практики / А. Д. Жирнов, Я. В. Мельничук. Львів, УкрДЛТУ, 1997. 18 с.

7. Ильинская Н. А. Восстановление исторических объектов ландшафтной архитектуры / Н. А. Ильинская. Львів : Стройиздат, 1984. 151 с.

8. Клименко Ю. О. Комплексна оцінка паркових насаджень (методичні підходи і рекомендації) / Ю. О. Клименко, С. І. Кузнецов. Київ : «ЦП «КОМПРИНТ», 2014. 66 с.

9. Косаревский И.А. Композиция городского парка / И. А. Косаревский. Киев : Будівельник, 1972. 152 с.

10. Краткий справочник архитектора : Ландшафтная архитектура / под ред. И. Д. Родичкина. Киев : Будівельник, 1990. 336 с.

11. Кузнецов С. І. Методика вивчення старовинних парків / С. І. Кузнецов, Ю. О. Клименко. Київ : Нац. бот. сад ім. М.М. Гришка НАН України, 1993. 16 с.

12. Кучерявий В. П. Озеленення населених місць : підруч. / В. П. Кучерявий. Львів: Світ, 2005. 456 с.

13. Ландшафтна архітектура : довідник термінів / В. П. Кучерявий, Р. Б. Дудин, Т. М. Левусь. Львів: компанія «Манускрипт», 2010. 156 с.

14. Ландшафтная реконструкция городских садов и парков / [Ю. А. Бондарь, Н. П. Абесинова, Е. Н. Никитина, А. Ф. Сахаров]. Киев : Будівельник, 1982. 60 с.

15. Реконструкция городских зеленых насаждений / Ю. А. Атаманюк, Л. Л. Костюченко, Я. В. Остапенко. Киев : Будівельник, 1987. 240 с.

16. Рубцов Л. И. Справочник по зеленому строительству / Л. И. Рубцов,

А. А. Лаптев. Киев : Будівельник, 1968. 280 с.

Допоміжні:

1. Борейко В. Е. Охрана вековых деревьев : [2-е изд., доп.] / В. Е. Борейко. Киев : Киевский эколого-культурный центр, 2001. 96 с.

2. ДБН А.2.2-3-2012. Склад, порядок розроблення, погодження та затвердження проектної документації для будівництва. Київ : Мінрегіон України, 2012. 34 с.

3. Наказ міністерства будівництва, архітектури та житлової політики України № 105 від 10.04.2006 «Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України».

4. Рубцов Л. И. Деревья и кустарники в ландшафтной архитектуре : справочник / Л. И. Рубцов. Киев : Наук. думка, 1976. 272 с.

5. Сады, парки и заповедники Украинской ССР : Заповед. природа; Преобразован. ландшафт; Садово-парковое искусство / [И. Д. Родичкин, О. И. Родичкина, И. Л. Гринчак, В. С. Сергеев и др.]. Киев : Будівельник, 1985. 212 с.

Интернет-джерела:

1. Пам'ятки садово-паркового мистецтва в системі туристичних маршрутів Хмельниччини [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://tourlib.net/statti_ukr/lytvak2.htm

2. Унікальні перлини природи Тернопільщини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://books.google.com.ua/books?>

3. Закон України «Про ландшафти», 2009. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JF40E00B.html

4. Закон України «Про природно-заповідний фонд України» від 16.06.199. № 2456-ХІІ. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-12>.

5. Исторические карты Киева с X века и до наших дней. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://toursdekiev.com.ua/ru/map>.

6. Історичні відомості парків Києва. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://shev.gov.ua>.

7. Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства «Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України» від 10.04.2006. № 105. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0880-06>.

8. Перелік парків, що знаходяться на балансі районних у м. Києві КП УЗН КО «Київзеленбуд» станом на 01.01.2016 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://idea.kievzelenbud.com/download/%D0%9F%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BB%D1%96%D0%BA%20%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BA%D1%96%D0%B2.xlsx>.

9. Бабин Яр: відновити історичну правду. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.istpravda.com.ua/columns/2011/09/26/56627/>.

10. Вічної Слави парк. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://kievpravda.kiev.ua/2012/09/vichnoi-slavi-park/>.

11. Для «Бабиного Яру» намалюють проект червоно-чорної Алеї

праведників. [Електронний ресурс]. Режим доступу:
<http://nashigroshi.org/2011/08/05/dlya-babynoho-yaru-namalyuyut-proekt-chervono-chornoji-aleji-pravednykiv/>.

12. Карта структурних та рекреаційних об'єктів, розташованих на території регіонального ландшафтного парку «Партизанська слава». [Електронний ресурс]. Режим доступу:
https://www.google.com/maps/d/viewer?mid=1czLqFb13h-8_c_yLngfBIJptGEA&hl=en_US.

13. Меморіал «Бабий Яр» (2 часа). [Електронний ресурс]. Режим доступу : [http://www.kyivtravel.com.ua/memorial-%C2%ABbabij-yar%C2%BB-\(2-chasa\).html](http://www.kyivtravel.com.ua/memorial-%C2%ABbabij-yar%C2%BB-(2-chasa).html).